

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea O.G. nr. 94/1999 privind participarea României la procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului Miniștrilor ale Consiliului Europei și regresul statului în urma hotărârilor și convențiilor de rezolvare pe cale amiabilă

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Ordonanța Guvernului nr. 94/1999 privind participarea României la procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului Miniștrilor ale Consiliului Europei și exercitarea dreptului de regres al statului în urma hotărârilor și convențiilor de rezolvare pe cale amiabilă a fost adoptată la data de 30 august 1999. Ordonanța reglementează activitatea de reprezentare a statului român la CEDO și Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei în procedurile juridictionale și execuționale și atribuțiile instituției Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

1. Potrivit art. 7 alin. 1 din ordonanță, Agentul guvernamental sau reclamantul poate solicita tribunalului competent teritorial, în cazul în care consideră necesar, efectuarea unei expertize judiciare, care să constituie mijloc de probă în cauza aflată pe rolul Curții. Se remarcă, în ultima perioadă, o creștere a numărului de cereri privind efectuarea unor expertize judiciare formulate de persoane ale căror cereri adresate CEDO nu au fost comunicate Guvernului de instanța europeană. În urma analizei acestor cereri s-a remarcat faptul că o parte dintre acestea sunt abuzive, reclamantii profitând de prevederea legală pentru a solicita expertize care nu privesc obiectul cererii la Curte sau care nu au relevanță pentru aceasta.

În aceste condiții, este necesară modificarea art. 7 alin. 1 din ordonanță în sensul posibilității efectuării unei astfel de expertize numai după ce Curtea comunică Agentului guvernamental cererea reclamantului. Precizăm că anterior comunicării cererii de către Curte, reclamantul poate depune documentele pe care le consideră necesare în vederea susținerii cererii sale, inclusiv expertize extrajudiciare.

2. Potrivit art. 8 alin. 4 din Ordonanță, semnarea convenției de rezolvare pe cale amiabilă a cauzei nu poate avea loc decât după ce Curtea declară o cerere admisibilă. Or, dacă în perioada anterioară intrării în vigoare a ordonanței, procedura în fața Curții Europene a Drepturilor Omului era împărțită, în majoritatea cauzelor, în două etape: etapa admisibilității, care se finaliza printr-o decizie a CEDO, urmată de etapa analizei fondului cauzei, soluționat printr-o hotărâre, în ultimii ani, în marea majoritate a cauzelor Curtea a făcut aplicarea art. 29 alin. 3 din Convenție, care îi permite să unească admisibilitatea cu fondul și să se pronunțe printr-o hotărâre prin care să tranșeze atât chestiunile preliminare, referitoare la admisibilitate, cât și cele privind fondul cauzei. În aceste condiții și având în vedere prevederile art. 4 alin. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 868/2003 privind organizarea și funcționarea Agentului guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului, potrivit căreia, în activitatea sa, Agentul guvernamental va acorda prioritatea corespunzătoare reglementării pe cale amiabilă a litigiilor în care statul român are calitatea de pârât, se impune modificarea art. 8 alin. 4 din Ordonanță, în sensul posibilității încheierii convențiilor de soluționare amiabilă după comunicarea cererii de către Curte.

3. O altă modalitate de a pune capăt litigiului, în cauzele repetitive în care reclamantul nu acceptă soluționarea amiabilă, o reprezintă formularea unei declarații unilaterale, prin care Guvernul recunoaște încălcarea Convenției și se angajează să ia o serie de măsuri individuale și generale pentru a repara prejudiciul material și moral cauzat victimei, precum și a preveni apariția unor cauze similare în viitor. Această modalitate de soluționare a litigiului este agreată de Curtea

Europeană, care a radiat de pe rol o serie de cauze (cu titlu de exemplu: *Tahsin Acar împotriva Turciei*, *Meriakri împotriva Moldovei*, *Gergely împotriva României*, *Kalanyos împotriva României*), ca urmare a declarațiilor unilaterale ale Guvernului, invocând art. 37 alin. 1 lit. c) din Convenție, care prevede că instanța europeană poate radia o cerere de pe rol atunci când continuarea examinării cererii nu se mai justifică. Menționăm că această practică a început să se contureze ulterior adoptării Ordonanței Guvernului nr. 94/1999, acesta fiind motivul pentru care posibilitatea soluționării cauzei prin declarație unilaterală nu a fost reglementată.

În consecință, este oportună modificarea Ordonanței Guvernului nr. 94/1999, eventual prin introducerea unui nou articol, în sensul reglementării soluționării cauzelor prin declarația unilaterală a Guvernului.

4. Potrivit articolului 10 alineatul 2 din ordonanță, plata sumelor acordate cu titlu de despăgubiri prin hotărâre sau decizie a Curții Europene se face pe baza dispoziției scrise a ministrului afacerilor externe.

În practică, această dispoziție a ministrului afacerilor externe intervine însă întotdeauna înainte de expirarea termenului limită de plată a sumelor acordate de instanța de la Strasbourg, astfel încât dispoziția scrisă nu poate să precizeze decât cuantumul sumelor care figurează în dispozitivul hotărârii sau al deciziei CEDO și nu poate anticipa asupra momentului efectiv la care Ministerul Economiei și Finanțelor va efectua plata către reclamanți. Or, există cazuri în care termenul limită de efectuare a plății a fost depășit, astfel încât se datorează de către statul român penalități de întârziere. Formula de calcul a penalităților de întârziere este prevăzută în hotărârea sau decizia CEDO, iar dispoziția scrisă a ministrului afacerilor externe face trimitere la aceasta, solicitând plata inclusiv a acestor penalități în caz de nerespectare a termenului, însă aplicarea sa concretă depinde de date precum data plății efective, cursul de schimb din data plății efective, care se afla la dispoziția Ministerului Economiei și Finanțelor.

De aceea, se impune prevederea expresă în cuprinsul actului normativ a atribuțiilor Ministerului Economiei și Finanțelor de a calcula în fiecare caz în parte cuantumul penalităților datorate pentru efectuarea cu întârziere a demersurilor de achitare a sumelor acordate de CEDO cu titlu de satisfacție echitabilă.

5. În sfârșit, potrivit art. 11 din ordonanță, deciziile și hotărârile Curții, pronunțate în cauzele în care statul român are calitatea de pârât se publică gratuit în Monitorul Oficial al României, în termen de trei luni de la data soluționării definitive a cauzei. Precizăm, în acest context, că, până la data adoptării ordonanței, Curtea pronunțase un număr de 3 hotărâri în cauze în care pârât a fost statul român, dintre care două în 1998 și una în 1999, precum și un număr de 11 decizii prin care cererile reclamanților au fost declarate inadmisibile sau au fost radiate.

În perioada care a urmat intrării în vigoare a ordonanței, situația s-a modificat substanțial. Astfel, în anul 2006, Curtea a pronunțat un număr de 65 de hotărâri și 32 decizii, iar în anul 2007 au fost pronunțate 93 de hotărâri și 44 decizii. Precizăm că o parte dintre hotărârile menționate sunt pronunțate în cauze similare celor în care Curtea s-a pronunțat deja printr-o hotărâre anterioară, ele fiind așa numitele cauze „clonă”, care din punct de vedere al argumentării juridice a Curții nu aduc nimic nou față de prima hotărâre. În ce privește deciziile, o parte dintre acestea sunt decizii de admisibilitate, prin care Curtea declară cererile admisibile fără a se pronunța cu privire la pretinsa încălcare a unui sau mai multor drepturi garantate de Convenție. Aceste decizii sunt urmate de hotărâri care tranșează fondul cauzei. Traducerea și publicarea acestor tipuri de decizii și hotărâri presupune alocarea nejustificată a unor resurse umane și financiare.

2. Schimbări preconizate

Față de cele prezentate la punctul 1, prin prezentul proiect de ordonanță de urgență a Guvernului, se propun o serie de modificări și completări la art. 7, 8, 10 și 11 din O.G. nr. 94/1999, precum și introducerea unui nou articol, 8¹.

Adoptarea acestui proiect va avea ca efect îmbunătățirea cadrului normativ care reglementează

funcționarea Agentului guvernamental și, pe cale de consecință, eficientizarea activității de reprezentare a Guvernului la CEDO, precum și evitarea unor cheltuieli inutile de la bugetul de stat.

În lipsa adoptării, în regim de urgență, a acestui proiect de act normativ, numărul hotărârilor prin care CEDO va constata încălcarea unor drepturi fundamentale garantate de Convenție în cauze repetitive va crește în următoarele luni, cu consecințe negative pentru imaginea României la nivel internațional.

3. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Nu este cazul.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Nu este cazul.

3. Impact social

Nu este cazul.

4. Impact asupra mediului

Nu este cazul.

5. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit b) bugete locale i. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii						

cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații Nu este cazul						
Secțiunea a 5-a						
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
1. Proiecte de acte normative suplimentare a) acte normative care se modifică ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ: art. 7, 8, 10 și 11 din Ordonanța Guvernului nr. 94/1999 b) acte normative care se abrogă ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; Nu este cazul. c) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții. Nu este cazul.						
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie Nu este cazul.						
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente Nu este cazul.						
4. Evaluarea conformității: Nu este cazul.						
Denumirea actului sau documentului comunitar, numărul, data adoptării și data publicării	Gradul de conformitate (se conformează / nu se conformează)				Comentarii	
5. Alte acte normative și sau documente internaționale din care decurg angajamente Nu este cazul.						
6. Alte informații Nu este cazul.						
Secțiunea a 6-a						
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ						
1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Nu este cazul.						
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ Nu este cazul.						
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative Nu este cazul.						
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente						
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ; b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței						

e) Curtea de Conturi

Consiliul Legislativ a avizat favorabil proiectul de ordonanță de urgență, prin avizul nr.475/18.04.2008.

6. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 7-a

**Activități de informare publică privind elaborarea
și implementarea proiectului de act normativ**

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

**2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma
implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității
cetățenilor sau diversității biologice**

Nu este cazul.

3. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a

Măsuri de implementare

**1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile
administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea
competențelor instituțiilor existente**

Nu este cazul.

2. Alte informații

Nu este cazul.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de lege anexat, în vederea aprobării Ordonanței de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 94/1999 privind participarea României la procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului Miniștrilor ale Consiliului Europei și exercitarea dreptului de regres al statului în urma hotărârilor și convențiilor de rezolvare pe cale amiabilă, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

